

декоративно-прикладного мистецтва [Електронний ресурс] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Інститут педагогіки НАПН України. Київ, 2017. 320 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/707412/1/Buchatska_dysertatsiia_12_09_2017.pdf

2. Використання елементів етнодизайну у проектно-технологічній діяльності учнів на уроках трудового навчання [Електронний ресурс] : метод. посіб. / уклад. О. О. Кисіль, В. О. Кузнєцова, А. П. Чорнобай. Суми : НВВ КЗ СОШПО, 2019. 82 с. URL: https://www.soippo.edu.ua/images/2019/12/26/metod_posibnik.pdf

3. Інструкція з охорони праці при роботі з голками, шпильками, ножицями, на швейній машині [Електронний ресурс] / Охорона праці і Безпека життєдіяльності. URL: https://oplot.com.ua/load/instrukciji_z_op_dlja_zakladiv_osviti/kabinet_trudovogo_navchannja/instrukcija_z_okhoroni_praci_pri_roboti_z_golkami_shpilkami_nozhicjam_i_na_shvejnij_mashini/211-1-0-1634

**МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ДИЗАЙНЕРСЬКОГО МИСЛЕННЯ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ПРОЄКТНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ
СЕРЕДОВИЩЕ**

Нагорна Н. О.

*кандидатка педагогічних наук, асистент кафедри теорії і методики
технологічної освіти Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка*

Дизайнерське мислення майбутніх учителів технологій доцільно розглядати як метакомпетентність, що інтегрує чутливість до контексту, здатність до проблемного формулювання, візуально-просторову уяву та технологічну рефлексію. У безпекоорієнтованому освітньому середовищі ця метакомпетентність набуває особливого значення, оскільки від якості педагогічного проектування залежать не лише дидактичні результати, а й психофізична безпека учасників, превенція ризиків і формування культури

відповідального застосування технологій; таким чином, методика має одночасно забезпечувати розвиток креативності, інженерної точності та етичної чутливості до безпеки навчання [1].

Концептуальна рамка запропонованої методики спирається на трактування дизайнерського мислення як циклічного процесу, що включає емпатійне занурення у потреби користувачів, переозначення проблеми, генерування ідей із використанням візуально-схематичних моделей, швидке прототипування та доказове тестування. Для підготовки учителя технологій критично важливо поєднати цю логіку з педагогічною діагностикою й умінням переводити потреби учнів у вимоги до навчального середовища, матеріалів і інструкцій, де кожне рішення проходить «фільтр безпеки» на рівні змісту, процесів та оцінювання.

Проектна діяльність у такій логіці постає природним носієм формування дизайнерського мислення, оскільки забезпечує змістову проблематизацію, командну взаємодію, розподіл ролей, поетапність розв'язання, матеріалізацію ідей у макетах і прототипах та рефлексивний аудит рішень. Дидактичні етапи – від постановки задачі до публічної презентації – мають бути структуровані через безпекові регулятиви (інструктажі, чек-листи, маркери ризику, критерії приймання), що уможлиблює поєднання творчої свободи з процедурною дисципліною та відповідальністю за результат [2].

Методичне ядро становлять інструменти художньо-проектної діяльності, які слугують «мостом» між креативним пошуком і технологічною реалізацією: сценарне моделювання користувацьких ситуацій, морфологічний аналіз варіантів, сторібординг, розмічальні таблиці характеристик матеріалів, а також візуальні рубрики оцінювання ергономіки та безпеки. Системне застосування цих інструментів розвиває в майбутніх учителів здатність пов'язувати естетичні рішення з функціональністю, економією ресурсів і нормативними обмеженнями, формуючи культуру педагогічного дизайну, зорієнтованого на безпечну взаємодію людини, предметного середовища та технологій [3].

Алгоритм навчальної взаємодії передбачає послідовність: емпатійна

діагностика освітніх потреб і можливих ризиків; формулювання дизайн-завдання у термінах користувачьких історій і обмежень безпеки; ідейно-варіантний пошук із фіксацією критеріїв прийнятності; прототипування на низьких рівнях матеріалізації з обов'язковими безпековими пробами; ревізія конструктиву й інструкцій на підставі даних тестування; інтеграція результатів у «безпековий пакет» (інструкції, плашки ризиків, карти матеріалів, плани евакуації макетів та ін.). Кожен крок супроводжується рефлексивними питаннями про доцільність, ризики, альтернативи та відповідність педагогічним цілям.

Оцінювально-вимірювальний контур узгоджується з логікою дизайнерського циклу: портфолію процесу (логбуки рішень, матриці вибору, версійність макетів), критерії досягнення (індикатори безпеки, ергономіки, навчальної ефективності, комунікабельності рішення), формувальне оцінювання командної взаємодії та індивідуального внеску, а також підсумкова візуально-аналітична експертиза, де безпека розглядається як інтегральний параметр якості. Важливо, щоб оцінювальні практики підкріплювали культуру доказовості: кожне естетичне або технологічне рішення має обґрунтовуватися даними тестувань, нормами та сценаріями використання.

У результаті запропонована методика забезпечує поєднання творчої ініціативи з нормативною грамотністю і процедурною відповідальністю, формуючи у майбутніх учителів технологій стійкі когнітивні й практичні патерни дизайнерського мислення, що витримують перевірку реальними обмеженнями шкільного середовища. Випускник демонструє здатність переводити освітні виклики в дизайнерські завдання, вибудовувати безпечні процеси створення й апробації виробів, критично працювати з матеріалами та інструментами, а також фасилітувати учнівські команди, утримуючи баланс між креативністю, безпекою та навчальною результативністю.

З огляду на викладене, методика розвитку дизайнерського мислення у безпекоорієнтованій проєктній діяльності постає ефективним механізмом формування професійної ідентичності майбутнього учителя технологій: вона

інтегрує компетентності креативного конструювання, етичного й нормативного мислення, ризик-менеджменту та педагогічної комунікації, забезпечуючи відповідність сучасним вимогам шкільної освіти, де безпека і якість навчання є взаємопов'язаними вимірами.

Список використаних джерел:

1. Організація безпекоорієнтованого освітнього середовища в закладах освіти [Електронний ресурс] : силабус навч. дисципліни / авт.-упор. Н. В. Науменко. Харків : Харківський нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, 2022. 12 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstreams/d3fddeb1-9c4b-4786-8a08-c6d0cf2dcf02/download>

2. Проектна діяльність у технологічній освіті [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / О. А. Липова, С. М. Калініченко, О. О. Майдаченко та ін. ; за заг. ред. О. А. Липової. Кривий Ріг : Криворізький держ. пед. ун-т, 2021. 116 с. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/4256/1/Посібник%20Проектна%20Одіяльність%20у%20технологічній%20освіті.pdf>

3. Тимченко А. А. Методика розвитку дизайнерського мислення майбутніх учителів технологій засобами художньо-проектної діяльності [Електронний ресурс] : дис. ... док. філософії : 015 / Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2023. 320 с. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/38376/1/dys-Tymchenko.pdf>

ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ПІД ЧАС РОБОТИ НА ШВЕЙНОМУ ОБЛАДНАННІ

Мацола О. Є.

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету технологій та дизайну Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: к.п.н., доцент Орлова Н. С.

Безпека праці є одним із найважливіших аспектів у будь-якій сфері виробництва, особливо в легкій промисловості, де використовується велика кількість механізованого обладнання. Під час роботи на швейних машинах,